

Ballerup Orienteringsklub – et o-løb i 1950.

Hvordan var det mon at løbe orienteringsløb i 1950? I dag får vi jo et nyt og specialtegnet orienteringskort med detaljerede terrængenstande i 5 farver serveret ved start, ovenikøbet med bane og postdefinitioner trykt på. Vi skal blot huske at cleare og tjekke SI-pinden, og så er vi i gang. Og i mål skal pinden aflæses, så er vi på resultatlisten. Hvor svært kan det være?

Det var faktisk lidt vanskeligere i ”gamle dage”, da klubmedlemmerne i Ballerup og omegn startede med at løbe orienteringsløb. Kurt Valery fra Tisvilde Hegn fortæller til Magasinet Orientering om, hvordan et o-løb foregik i 1950’erne, da han var teenager:

”Nogle minutter før sin starttid, fik man kortet udleveret - hvis man ikke selv havde det med - så man kunne klæbe det op på sin plade. Kortene var typisk i 1:40.000. Der var alt, hvad der skulle være på kortet; det var bare sindssygt småt, men det kunne lade sig gøre at læse det ... Når starten gik, løb man frem til startstedet, hvor der hang et udsnit - et frimærke - af kortet med post 1 markeret. Den skulle man så selv prikke ind på sit eget kort. Nogle havde nåle med til at sætte i pladen, men jeg brugte en spids blyant. Den skulle også bruges til at notere kodebogstavet på posten. Nogle gange hang der ved posterne kontrollørtænger, som blev brugt til at klippe i kontrollkortet, man også havde med ... Sådan en kontrollørtang gav i øvrigt et tydeligt klik fra sig, så man skulle være forsigtig, hvis der var konkurrenter i nærheden - specielt om natten.

Dette gentog sig ved alle posterne, og det kunne nogle gange være en udfordring at spotte, hvor på kortet ”frimærket” var fra ... Posterne var i skoven markeret med et rødt/hvidt flag; om natten var det en hvid klud eller måske en rød NEFA-lygte (cykellygte).

Når man kom i mål, blev måltiden skrevet på ens kontrollkort, hvor starttiden allerede stod. Og så blev det sendt til et beregnertelt, hvor tiden blev regnet ud og klippene blev tjekket. Navn og tid blev derpå skrevet på en strimmel, der blev fastgjort til en træklods med ringe og kroge, som blev hængt op i rækkefølge”

Løbskortet kunne også være standard målebordsblade i 1:20.000 eller 1:25.000 og generalstabskort i 1:100.000, og man måtte selv sørge for at skaffe dem. I indbydelsen stod der typisk angivet hvilket kort, der skulle bruges, og man købte det så selv hos boghandleren og huskede at få et med kurver og trykt på hampepapir; det var mest slidstærkt. Påklædningen var typisk, hvad man nu havde af slidstærkt tøj - f.eks. en kedeldragt og fedtlæderstøvler. Jo, det blev tungt, når det var vådt, men det var jo ens for alle.

Her følger en lille fin beretning om et o-løb i 1945, fortalt af Ove Damsgaard-Sørensen (”Dams”), der blev medlem af klubben i 1951, men indtil da løb orienteringsløb for Værløse GIF. Fortællingen skulle have været bragt i klubbladet ”GNY”, nytårsnummeret 1945, som aldrig udkom, det var urolige tider. Den blev i stedet trykt i BGs orienteringsafdelings blad Orientering, december 1973:

”Det er søndag morgen hen på efteråret. Kun gennem opbydelse af al min energi overvinder jeg mig selv til at forlade sengens tillokkende lunhed. Det er væmmeligt koldt og klamt. Et blik ud ad vinduet overbeviser én om, at det selvfølgelig er regnvejr. Jeg bander – indvendigt -, men ihukommende orientererens første bud, at der eksisterer ikke dårligt vejr, men kun uhensigtsmæssig påklædning, styrter jeg mig på hovedet i klædeskabet og finder det ældste kluns frem, tillige med en varm sweater og skistøvlerne.

I løbet af nul komme fem har jeg iført mig disse ikke særligt elegante, men ellers udmærkede beklædningsgenstande, indtaget et ikke alt for solidt morgenmåltid og er på vej til samlingsstedet i skoven.

Efter en kort vejledning af banelæggeren er vi klar til start. Jeg skal være anden mand. Nr. 1 er startet, og jeg står trippende af kulde og utålmodighed ventende på, at det skal blive min tur. Kortet, blyanten og linealen er taget frem – så udleveres vejledningen til post 1. Et kort blik på denne og kortet og afsted går det.

Den første post, der af taktiske grunde ikke er gjort særlig svær at finde, når jeg uden genvordigheder i løbet af 6 minutter, så der er god tid til at studere kortet og vejledningen til post 2. Den lyder: ”Grøfteknæk 50 m S for prikken over i’et i Pilemose”. Efter kortet at dømme, er det ikke særligt svært. Ca. 100 m langs gærdet, ad vejen til højre, til første sti til venstre, ad denne til dyb grøft, og så i sydlig retning et par hundrede meter. Det går også let nok med at finde hen til grøften, men inden længe forsvinder denne, som på kortet danner en smuk blå streg ind gennem en sump, der er umulig for mig at forcere. Udenom og se at finde grøften på den anden side. Det er lettere sagt end gjort. Grøften er nok sunket i jorden for mindst 20 år siden. Jeg leder og leder, til sidst er jeg fuldstændig forvildet. Jeg prøver at finde ud af, hvor N er – der skal være mos på den side af træerne, men her i den forbistrede mose er alt overgroet med mos. Da med et, mellem alt det grønne og brune, fanges mit øje af det dejlige syn – af postens rød-hvide farver.

Jeg snupper i en fart den nye vejledning og fjerner mig noget fra stedet for at studere den i fred og ro. Det ser temmelig indviklet ud. Post 3 ligger ca. 1 km mod SSØ på den anden side af åen, men det er vanskeligt at træffe det rette vejvalg. Mens jeg står og grubler over problemet, bryder solen frem. Varme har jeg allerede fået i kroppen, og som med ét slag bliver tilværelsen så dejlig. Skoven er forandret. Solen glitrer i det våde løv, der nu pranger i alle nuancer af gult, grønt, orange og rødgyldent. Jeg falder helt i staver ved synet. Et vævert egern er på ilsom fart gennem trækronerne, og i kratkanten kommer et rådyr til syne, gloriøst bebrejdende på mig og forsvinder så i lange, elegante spring over træstød og kvasbunker, efterladende mig i grøn misundelse.

Jeg har helt glemt, hvad jeg er kommet i skoven efter, da jeg opdager en konkurrent ivrigt søgende efter posten. Så kommer sportsmanden igen op i mig og uden yderligere betænkning styrter jeg afsted mod SSØ, hvilket netop var lige mod solen. Nu gives der kun én vej fremad, den lige, og træernes skygger viser mig den bedre end noget kompas. Det går gennem et kuperet og vildsomt terræn. Stejle bakker veksler med dybe dale, ungskov og krat med højskov. Jeg har kun én tanke, at komme frem så hurtigt som muligt for at komme fri af konkurrenten. Det er drøjt nok til tider at holde retningen, men den skal holdes, hvis jeg skal gøre mig håb om at finde posten. Endelig ser jeg åen forude, et lille knæk viser, at jeg har fundet det rigtige sted. Bare jeg nu var ovre på den anden side, der er ingen overgang at se, så jeg har ingen anden udvej end at springe over. Et sted kan jeg få nogle få skridts tilløb, der prøver jeg og når også fast land på den anden side med det ene ben, medens det andet forsvinder i dynd til knæet. Det ser farligt ud, da jeg trækker det til mig, men der er ikke tid til at tænke på den slags. Et minut efter har jeg fundet post 3 og konstaterer med tilfredshed, at vejledningerne er urørte, d.v.s. at jeg er kommet først til stedet. Inden jeg fjerner mig, ser jeg dog start nr. 1 komme et stykke borte, følgende åen.

De følgende poster findes uden særlig modgang – heldet er øjensynligt med mig i dag – kun ved sidste post er jeg udsat for det meget almindelige ”uheld” – at tage fejl af højre og venstre. Det tager ca. 5 minutter at finde ud af, at det ikke er banelæggeren, som har anbragt posten forkert, men mig

selv, der er galt på den. Jeg når dog alligevel målet som første mand, og nu følger en spændende ventetid inden de andre indfinder sig, en ventetid, der dog går hurtigt og muntert med diskussion af ruten og løbet med banelæggeren og de konkurrenter, der efterhånden kommer ind.

Og så er vi da endelig langt om længe alle samlede igen og kan i skøn forening, de heldige som de mindre heldige, begive os hjemad snavsede og våde, men varme og veloplagte, ivrigt diskuterende formiddagens mere eller mindre nerverystende hændelser. Dagen er reddet”

Mon ikke mange af os i dag, her 80 år efter, kan genkende noget fra ”Dams’s” beskrivelse af en søndag formiddag i skoven?